ALGEMENE BESCHOUWINGEN

CDA URK

gemeenteraad | Urk

KADERNOTA 2026

Algemene Beschouwingen Kadernota 2026

Voorzitter, we leven in turbulente tijden: in mondiaal opzicht met permanent verschuivende geopolitieke panelen, en in nationaal opzicht met alweer een voortijdig gevallen kabinet. Dat brengt frustratie en politieke onzekerheid met zich mee. Uit een recente enquête blijkt dat nog maar 6% van de Nederlanders vertrouwen heeft in de politiek. Een nationaal diepterecord. Daarom is het onze taak om dicht bij huis te zoeken naar stabiliteit en continuïteit binnen onze cirkel van invloed. De politieke keuzen die we maken voor de komende jaren moeten dat schragen en dragen.

Wij gaan in op de Kadernota in de volgorde van de vier programma's De basis op orde, Wonen, Werken en Leven.

1. ***De basis op orde***

Vijf jaar geleden presenteerde interim-gemeentesecretaris Ron Jeltema een advies over de organisatie van de gemeente Urk aan de gemeenteraad. De titel van zijn rapport luidde: *Urk op weg naar 2030*. Jeltema kwam met de volgende vijf strategische adviezen voor de bestuurlijke ontwikkeling van de gemeente:

- Versterk de relatie met regio en provincie;
- Investeer in een goede relatie tussen bestuur en management (vertrouwen en rolvastheid);
- Focus op de uitvoering van het coalitieprogramma;
- Houdt prioriteiten vast in de Lange Termijn Agenda (LTA);
- Blijf weg bij de 'waan van de dag' (Eisenhower).

Op al deze terreinen hebben we de afgelopen jaren flinke vooruitgang geboekt. Dankzij een strategisch ingestoken coalitieakkoord 2022-2026 met horizon 2050, dankzij de inzet van coalitie en oppositie, van burgemeester en wethouders, van de ambtelijke staf, en niet in de laatste plaats dankzij de enthousiaste inzet van gemeentesecretaris Carla, van wie we binnenkort afscheid moeten nemen. Ook wat de griffie betreft is in de afgelopen periode de basis op orde gebracht met een volwaardig griffieteam bestaande uit Andries, Cees en Anke. Daar zijn we dankbaar voor.

In de Kadernota benadrukt het college dat zij een behoedzame financiële koers wil varen, conform het coalitieakkoord. De bedoeling is om aan de volgende raad en het volgende college een solide uitgangspositie te bieden. Daar staan wij achter. De oude sociaal democraat Willem Drees zei het al: *Niet alles kan, en zeker niet tegelijkertijd*. Er is in de afgelopen periode een zorgvuldig afwegingsproces doorlopen, ook met kaderstellende inbreng van de raad. Daarvoor willen wij college en ambtelijke staf hartelijk bedanken. Als CDA-fractie steunen wij de voorstellen van het college, op een drietal uitzonderingen na:

- De verhoging van de OZB met 10% als inkomstenverhogende maatregel vinden wij teveel afwijken van de afgesproken inzet in het coalitieakkoord:

stabiliteit van de gemeentelijke lasten voor onze inwoners met uitsluitend een aanpassing door indexering. Maar we hebben zeker oog voor de argumentatie van het college, dat als de ruimte in de belastingcapaciteit niet benut wordt, de gemeente in de toekomst gekort wordt door het Rijk in het gemeentefonds. Dat gaat ten koste van wat de gemeente voor onze inwoners kan betekenen. Wij steunen daarom als compromis het amendement van de SGP om de verhoging te beperken tot 5%.

- Als inkomstenverhogende maatregel wordt ook genoemd het kostendekkend maken van evenementen. Daarbij worden ook genoemd evenementen die door buurtverenigingen worden georganiseerd. Daar zijn wij het niet mee eens. Buurtverenigingen spelen een belangrijke rol voor de sociale cohesie binnen onze gemeenschap en voor onze jeugd, en wij zien graag dat de gemeente daarbij faciliterend optreedt. Wij steunen de motie die de ChristenUnie daarover zal indienen.
- In de derde plaats zijn wij voorstander van een Sporthal in de Zeeheldenwijk met vier zaaldelen, in afwijking van de keuze die het college heeft gemaakt voor een 3-delige Sporthal. Laten we het nu in één keer goed doen! Niet alleen voor de sportverenigingen die urgent behoefte hebben aan meer ruimte, maar ook voor bredere maatschappelijke doeleinden zoals culturele expressies. Het legendarische Irene is immers niet meer. Maar ook zien wij een sportkantine met buurtfunctie als belangrijke mogelijkheid voor de Zeeheldenwijk. Wij steunen dan ook het amendement dat straks door de ChristenUnie zal worden ingebracht.

Voorzitter, de Sporthal in de Zeeheldenwijk is een majeur project dat hoge structurele lasten met zich mee zal brengen. Zou het niet goed zijn als afspraken gemaakt worden op welke wijze de raad betrokken wordt bij de verdere ontwikkeling van de plannen. Na evaluatie van de vergaderstructuur heeft de raad besloten tot geleidelijke invoering van de BOB-structuur (Beeldvorming, Oordeelsvorming, Besluitvorming). Majeure projecten zoals de Sporthal passen goed in deze structuur. Daarmee wordt de continuïteit geborgd in de betrokkenheid van de raad bij beleidsontwikkelingen richting het verkiezingsjaar 2026 en de raadsperiode 2026 - 2030. Deze majeure projecten kunnen zo ook een logische plaats krijgen in de Lange Termijn Agenda (LTA). Wij hebben deze denkrichting verwoord in de **motie** Inbedding majeure projecten in de BOB-structuur.

2. *Wonen*

Als er iets prioriteit heeft van college en raad dan is het de versnelling van de woningbouw. We zitten nu aan de limiet van wat redelijkerwijs mogelijk is. Instrumenten als de huurkoopwoning en de starterslening kunnen helpen om een woning binnen bereik te brengen van starters op de woningmarkt, al blijft het moeilijk. Te vaak nog zitten jongvolwassenen te lang bij hun ouders thuis. Dat is absoluut een ongezonde situatie als je je eigen leven geen vorm kunt geven. In het coalitieakkoord staat vermeld

dat we ons willen inzetten voor starterswoningen: ‘We zoeken naar financiële instrumenten en marktpartijen die kunnen helpen in het aandragen van alternatieven om starterswoningen toegankelijk en bereikbaar te maken voor de doelgroep.’ Nu is onlangs in de gemeenteraad van Noordoostpolder een motie van het CDA aangenomen in het kader van de Versnellingsagenda Woningbouw. De motie gaat over de zogenoemde koopgarantregeling voor starters met een modaal inkomen. Samengevat zegt de website www.Independer.nl daarover het volgende: ‘De koopgarantregeling is ingevoerd om starters te helpen een huis te kopen. Een woningcorporatie of projectontwikkelaar biedt een woning met KoopGarant aan, wat betekent dat je de woning met korting kunt kopen. Als je weer wilt verhuizen dan verkoop je deze terug aan de aanbieder. Daarmee ben je verzekerd van een snelle verkoop. Bij de terugkoop wordt het voordeel dat je bij aankoop had in mindering gebracht. Je ontvangt dus de koopprijs plus of min jouw deel van de waardeontwikkeling’. Wellicht is de koopgarantregeling ook voor sommige Urker starters een aantrekkelijke constructie. Wij dienen hierover een **motie** in, met dank aan de collega’s van CDA Noordoostpolder.

Onlangs was de Commissaris van de Koning (CdK) op werkbezoek op Urk. Als raadsleden hebben wij met hem in goede sfeer over verschillende actuele onderwerpen van gedachten gewisseld. Aan de orde kwam o.a. dat Urk op korte termijn een verbeterd plan van aanpak moet indienen om de achterstand van 75 personen bij de huisvesting van statushouders in te halen. De CdK gaf aan dat de huisvesting van statushouders wettelijk geregeld is en dat daaraan niet valt te tornen. Ook niet als je in je gemeente overduidelijk een gebrek aan woningen hebt en moet manoeuvreren binnen krappe dorpsgrenzen. Onze **vraag** aan het college is of zij al een denkrichting ontwikkeld heeft voor een nieuw plan van aanpak. Daarbij in aanmerking genomen dat voorrang geven aan de huisvesting van statushouders in iedere gemeente een politiek beladen onderwerp is.

Een ander punt. In het coalitieakkoord staat dat we willen inzetten op leefbaarheid van de wijk: ‘Belangrijk vinden we ruimte voor water, groen en recreatie (natuurinclusief). We streven naar meer natuurbeleving op Urk.’ Met het coronapad door het Urkerveld is aan deze doelstelling een fraaie bijdrage geleverd waar veel Urkers dagelijks van genieten. In augustus wordt begonnen aan de verharding van het pad door het Urkerbos. Dat is een breed gedragen wens van onze inwoners. Maar uit onze achterban ontvangen we ook signalen van natuurliefhebbers die bezorgd zijn dat het bospad een racebaan wordt voor scooters. Dat staat haaks op rentmeesterschap voor de natuur en omzien naar elkaar. Onze **vraag** is of het college deze zorg deelt. Hoe voorkomen we scooterterreur op het bospad?

3. Werken

Het slechte nieuws van de afgelopen periode was, dat delen van de havenkades in zodanig slechte staat verkeren dat vervanging op korte termijn noodzakelijk is. Zoals in de Kadernota beschreven staat heeft dit flinke financiële gevolgen, met name voor 2029 en daarna. Nu heeft de haven van Urk een uitstraling en functie voor het hele IJsselmeergebied, zodat te hopen valt dat Rijk en Provincie aanvullende financiering zullen leveren om de kosten van de vervanging te bestrijden. Daarbij moet het uitgangspunt zijn dat de haven beschikbaar blijft voor niet al te zware werkzaamheden langs de daarvoor aangewezen kades. Zoals in het coalitieakkoord staat: kotters moeten welkom blijven voor onderhoud en reparatie in de Urker haven. Wij staan voor een bruisende multifunctionele haven als kern van maritiem Urk.

De sanering van de vloot heeft flinke emotionele sporen achtergelaten, zeker ook in onze gemeenschap. Tegelijkertijd is opvallend dat delen van de Urker visserijsector de toekomst met vertrouwen tegemoet zien en als vanouds de uitdaging aandurven. De visserij is bepaald geen historisch erfgoed, maar juist een levendige, innovatieve bedrijfstak die zich aan weet te passen aan de veranderende tijden. Onlangs presenteerde de EU het Oceans Pact. Daarin wordt visserij en aquacultuur erkend als de hoeksteen van de Blauwe Economie. Dat is een bemoedigend signaal. Intussen stagneert de plaatsing van windmolenparken op de Noordzee omdat de industrie niet in het gewenste tempo kan vergroenen en de vraag naar elektriciteit achterblijft bij de prognoses. De geschiedenis zal uitwijzen dat de keuze voor wind en zon; de vernieling van landschappen en van de Noordzee; en de uitsluiting van kernenergie tot de top van de politieke blunders behoort van de afgelopen decennia. Nu zitten we met een stroomnet dat totaal niet berekend is op vraag en aanbod.

In het coalitieakkoord wordt benoemd dat we willen inzetten op voldoende financiële middelen voor de groei van Urk. Citaat: ‘Nog te vaak ontbreekt het daaraan en komen de grootse uitdagingen van Urk onder druk te staan. Urk groeit tegen de klippen op, zowel demografisch als economisch. We onderzoeken hoe we samen met Rijk, provincie en andere stakeholders extra fondsen kunnen aanboren om de groei van Urk in goede banen te leiden en te stimuleren.’ Andere stakeholders aanboren: een opmerking van collega De Boer van de SGP heeft ons op het spoor gezet om daarbij aan het bedrijfsleven te denken. Waarom zou ons kapitaalkrachtige bedrijfsleven niet meer betrokken kunnen worden bij het bereiken van maatschappelijke doelen? In de laatste aflevering van VNG Magazine staat een interessant interview met de burgemeester van Eindhoven, Jeroen Dijsselbloem. Hij vertelt over Philips, dat uitgroeide tot een wereldbedrijf, en van meet af aan een grote verantwoordelijkheid op zich nam voor de ontwikkeling van de stad. Ik citeer: ‘Die verantwoordelijkheid voor het welbevinden van de stad en regio proef ik nog steeds bij veel van onze bedrijven. Het bedrijfsleven draagt honderden miljoenen bij aan publieke investeringen die nodig zijn in deze regio. (…) Elke publiek-private samenwerking begint met het goed formuleren van het gedeelde belang en wat je samen wilt bereiken.’ Einde citaat. Over deze mogelijkheid om een Groeifonds op te richten voor publiek-private samenwerking op Urk dienen wij een **motie** in.

4. Leven

Ook in de volgende raadsperiode moet veilig uitgaan en opgroeien in een kansrijke omgeving een prioriteit zijn. Drank- en drugsmisbruik moeten we tegengaan. Dat is goed geborgd in de Kadernota: we blijven prioriteit geven aan werkzaamheden en projecten ten dienste van onze jeugd. Wel willen we daarbij een kanttekening maken. Gesteld wordt dat de preventieve insteek in het jeugddomein zich bewezen heeft als effectief: 'Preventie loont beter dan repressie en herstelmaatregelen.' Tegelijkertijd wordt enigszins contrair benoemd dat de resultaten van deze aanpak pas op langere termijn zichtbaar worden. Ook op Urk zien we een verschuiving naar zwaardere zorg met oplopende zorgkosten. Deze lastig te duiden ontwikkeling willen we graag plaatsen naast een algemeen advies van de accountant (Verslag van de accountant 2024, p. 3): 'De leesbaarheid van de programmaverantwoording is naar onze mening voldoende. (...) Desondanks zijn er diverse verbeteringen mogelijk om de raad nog beter in positie te brengen om haar controlerende taak goed te kunnen uitvoeren. Een belangrijke constatering hierbij is dat een zichtbaar verband mist tussen beleidsvoornemens, concrete doelstellingen, maatschappelijke effecten en de gekozen indicatoren. Waar indicatoren in de programma's aanwezig zijn, ontbreken normen, waardoor geen conclusies getrokken kunnen worden of de behaalde resultaten goed zijn of juist niet. Tevens missen wij een duidelijk verband tussen het coalitieakkoord en de P&C documenten. Op basis van deze signaleringen, raden wij u aan om bij de begroting 2026 de programma's, maatschappelijke effecten en indicatoren meer in lijn te brengen met de inhoudelijke wensen van de gemeente.' Onze **vraag** is of het college dit advies van de accountant overneemt?

Tenslotte

Voorzitter, de psalmist zegt: waar liefde woont gebiedt de Heer zijn zegen. In dat vertrouwen wensen wij college, griffie, ambtelijke staf en raads- en commissieleden kracht en wijsheid toe bij het succesvol voltooien van de raadsperiode 2022-2026.

Dank voor uw aandacht.